

Sygn. akt I C 914/15

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2016 r.

Sąd Rejonowy w Przasnyszu I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Joanna Żuromska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Małgorzata Szczypińska

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2016 r. w Przasnyszu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo-akcyjna spółki jawnej z siedzibą w W.

przeciwko A. S.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego A. S. na rzecz powoda (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo-akcyjna spółki jawnej z siedzibą w W. kwotę 365 zł 40 gr (trzysta sześćdziesiąt pięć złotych czterdzieści groszy) wraz z odsetkami:

- umownymi za opóźnienie w wysokości 4-krotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, nie wyższymi od dnia 1 stycznia 2016 roku niż wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie, liczonymi od kwoty 300 zł (trzysta złotych) od dnia 28 sierpnia 2015 roku do dnia zapłaty,

- ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 30 zł (trzydzieści złotych) od dnia 6 listopada 2015 roku do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanego A. S. na rzecz powoda (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo-akcyjna spółki jawnej z siedzibą w W. kwotę 83 zł 69 gr (osiemdziesiąt trzy złote sześćdziesiąt cztery grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nadaje wyrokowi w pkt I i III rygor natychmiastowej wykonalności.

ZARZĄDZENIE

(...).

Przasnysz, dnia 26 lutego 2016 roku

Sygn. akt I C 914/15

UZASADNIENIE

W dniu 6 listopada 2015 roku powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo-akcyjna spółka jawna z siedzibą w W. wniósł pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym, w którym domagał się zasądzenia od pozwanego A. S. kwoty 470,40 złotych wraz z odsetkami:

- umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego liczonymi od kwoty 300 złotych od dnia 28 sierpnia 2015 roku do dnia zapłaty,
- ustawowymi liczonymi od kwoty 135 złotych od dnia 6 listopada 2015 roku do dnia zapłaty.

Nadto żądał zasądzenia kosztów procesu obejmujących: opłatę sądową od pozwu w wysokości 30 złotych, koszty zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz prowizję e-Card w wysokości 0,30 złotych.

Uzasadniając swoje żądanie, wskazał, że pomiędzy A. S. a (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. (poprzednikiem prawnym powoda) została zawarta umowa pożyczki. Na mocy umowy pożyczki pozwany zobowiązał się zwrócić pożyczkodawcy kwotę pożyczki w terminie do dnia 17 czerwca 2014 roku. Pozwany zobowiązał się również w przypadku opóźnienia do zapłaty odsetek za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego oraz zwrotu kosztów wezwań do zapłaty przesyłanych drogą pocztową. Pomimo wezwań do zapłaty pozwany do dnia złożenia pozwu nie wywiązał się z zobowiązań wynikających z zawartej umowy pożyczki i nie dokonał zapłaty z tytułu wymagalnego zobowiązania wynikającego z przedmiotowej umowy pożyczki. Na kwotę dochodzoną pozwem składa się: kwota 300 złotych tytułem należności głównej z tytułu udzielonej pożyczki, kwota 35,40 złotych tytułem skapitalizowanych odsetek umownych za faktyczne opóźnienie w spłacie pożyczki w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, liczonych od dnia 18 czerwca 2014r. do dnia 27 sierpnia 2015r., kwota 135 złotych tytułem opłat windykacyjnych naliczonych zgodnie z umową pożyczki (k. 2-5).

Postanowieniem z dnia 18 listopada 2015 roku Referendarz Sądowy przy Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie przekazał sprawę do Sądu Rejonowego w Przasnyszu według właściwości ogólnej pozwanego, uprzednio stwierdzając brak podstaw do wydania nakazu zapłaty (k. 5v.).

Pozwany A. S., prawidłowo wezwany na rozprawę – w trybie art. 139 § 1 k.p.c. – nie stawiał się na nią, nie złożył odpowiedzi na pozew, nie składał ustnych ani pisemnych wyjaśnień, nie wnosił o rozpoznanie sprawy pod jego nieobecność.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 maja 2014 roku pozwany A. S. zawarł z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. umowę pożyczki nr (...) za pomocą środków porozumiewania się na odległość.

Zawarcie przedmiotowej umowy wyglądało w ten sposób, że pozwany na stronie internetowej należącej do (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. – (...) – utworzył Profil Klienta. Utworzenie przedmiotowego profilu było jednoznaczne ze złożeniem przez pozwanego wniosku o zawarcie umowy oraz pierwszego wniosku o pożyczkę. Następnie pozwany z rachunku bankowego o numerze (...), stanowiącego jego własność, dokonał na rachunek bankowy pożyczkodawcy – (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. – przelewu kwoty 1,00 zł tytułem opłaty rejestracyjnej. W tytule przelewu kwoty za opłatę rejestracyjną pozwany wpisał „Potwierdzam rejestrację i zgadzam się na umowę pożyczki (...) nr (...)”. Odniesienie płatności opłaty rejestracyjnej oraz weryfikacja danych podanych przez pozwanego podczas tworzenia profilu klienta na stronie internetowej należącej do (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. zakończyła procedurę rejestracji.

Po dokonaniu pozytywnej oceny wniosku pozwanego o pożyczkę oraz ryzyka kredytowego dotyczącego pozwanego pożyczkodawcy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wydał pozytywną decyzję o udzieleniu pozwanemu pożyczki. Zgodnie z zawartą przez strony umową pożyczki nr (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 300

złotych. Okres trwania pożyczki wynosił 30 dni. Pozwany zobowiązał się do zwrotu pożyczki w wysokości 300 złotych do dnia 18 czerwca 2014 roku.

W przypadku opóźnienia w spłacie pożyczki, umowa w § 10 ust. 1 zastrzegła dla pożyczkodawcy możliwość naliczania odsetek za zwłokę w wysokości czterokrotnej wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Umowa w § 10 ust. 1 przewidywała nadto, że zawiadomienia o istnieniu opóźnienia w spłacie pożyczki, stanowiące wezwanie do zapłaty, będą wysyłane przez pożyczkodawcę korespondencyjnie na adres korespondencyjny pożyczkobiorcy lub w formie SMS i e-mailem. Pożyczkobiorca mógł być obciążony kosztami wezwania do zapłaty w następującej wysokości:

- a) 35 złotych za przesłanie pierwszego wezwania do zapłaty drogą pocztową po upływie 30 dni kalendarzowych od upływu terminu spłaty pożyczki;
- b) 45 złotych za przesłanie drugiego wezwania do zapłaty drogą pocztową po upływie 60 dni kalendarzowych od upływu terminu spłaty pożyczki;
- c) 55 złotych za przesłanie trzeciego wezwania do zapłaty drogą pocztową po upływie 90 dni kalendarzowych od upływu terminu spłaty pożyczki.

W przypadku opóźnienia w spłacie pożyczki pożyczkodawca miał także prawo do podjęcia działań mających na celu odzyskanie swojej wierzytelności, w tym w szczególności do przekazania tej wierzytelności do obsługi przez zewnętrzny podmiot. Po upływie terminu spłaty pożyczki pożyczkodawca miał prawo do dochodzenia zwrotu pożyczki na drodze postępowania sądowego. Kosztami dochodzenia zwrotu pożyczki na drodze postępowania sądowego miał zostać obciążony pożyczkobiorca.

(dowód: umowa pożyczki odnawialnej (...), k. 13-15v., dokument „(...) w (...)”, k. 18, wyciąg z rachunku bankowego, k. 12)

Kwota pożyczki w wysokości 300 złotych została przelana na konto bankowe pozwanego w dniu 19 maja 2014 roku.

(dowód: wyciąg z rachunku bankowego, k. 19)

W związku z brakiem uregulowania przez pozwanego zadłużenia w terminie 30 dni pismem z dnia 19 lipca 2014 roku (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wezwał pozwanego do spłaty zaległości w kwocie 337,90 złotych (kwota udzielonej pożyczki w wysokości 300 złotych, odsetki za nieterminową płatność w wysokości 2,90 złotych i opłata za pierwsze wezwanie do zapłaty w wysokości 35 złotych) w terminie do dnia 29 lipca 2014 roku.

(dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 19 lipca 2014 roku, k. 28)

Pismem z dnia 18 sierpnia 2014 roku – wobec upływu 60 dni od terminu spłaty pożyczki – (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wezwał pozwanego do natychmiastowej zapłaty należności w kwocie 386,30 złotych (kwota udzielonej pożyczki w wysokości 300 złotych, odsetki za nieterminową płatność w wysokości 6,30 złotych, opłata za pierwsze wezwanie do zapłaty w wysokości 35 złotych i opłata za drugie wezwanie do zapłaty w wysokości 45 złotych).

(dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 18 sierpnia 2014 roku, k. 29)

Kolejnym pismem z dnia 17 września 2014 roku (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wezwał pozwanego do uregulowania zadłużenia w łącznej kwocie 444,50 złotych (kwota udzielonej pożyczki w wysokości 300 złotych, odsetki za nieterminową płatność w wysokości 9,50 złotych, opłata za pierwsze wezwanie do zapłaty w wysokości 35 złotych, opłata za drugie wezwanie do zapłaty w wysokości 45 złotych i opłata za trzecie wezwanie do zapłaty w wysokości 55 złotych).

(dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty z dnia 17 września 2014 roku, k. 30)

W dniu 10 lutego 2015 roku (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. oraz (...)Sp. z o.o. spółka komandytowo-akcyjna z siedzibą w W. dla wspólnego prowadzenia działalności gospodarczej zawiązały spółkę jawną, która miała prowadzić działalność pod firmą (...)spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo-akcyjna spółka jawna.

(dowód: umowa spółki jawnej z dnia 10 lutego 2015 roku, k. 20-25)

W dniu 30 czerwca 2015 roku (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., jako wspólnik (...) Sp. z o.o. spółka komandytowo-akcyjna spółka jawna z siedzibą w W., na podstawie zmienionej uchwałą wspólników umowy spółki jawnej z dnia 10 lutego 2015 roku, wniósł wkład w postaci pakietu przysługujących mu wierzytelności z tytułu zawartych umów pożyczek. Każda wniesiona wierzytelność składała się z: a) kapitału niespłaconej kwoty pożyczki, b) opłat z tytułu wykonanych czynności windykacyjnych, c) odsetek umownych za opóźnienie w wysokości czterokrotnej wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego liczonych od kwoty kapitału niespłaconej pożyczki oraz d) odsetek ustawowych od opłat windykacyjnych liczonych od dnia wymagalności zobowiązania. Powyższą transakcją została objęta wierzytelność, jaką posiadał (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. w stosunku do pozwanego.

(twierdzenia powoda przyjęte za prawdziwe w myśl art. 339 § 2 k.p.c.)

W załączniku nr (...) do umowy spółki jawnej z dnia 10 lutego 2015 roku, stanowiącym listę dodatkowych wierzytelności (...) Sp. z o.o. siedzibą w W., zamieszczona została wierzytelność wynikająca z umowy pożyczki o numerze (...), zawartej w dniu 19 maja 2014 roku z terminem płatności określonym na dzień 18 czerwca 2014 roku. Na przelewaną wierzytelności składały się: kwota pożyczki w wysokości 300 złotych, opłaty windykacyjne w wysokości 135 złotych oraz odsetki za opóźnienie w wysokości 32,90 złotych.

(dowód: załącznik nr 4a do umowy spółki jawnej, k. 26-27)

W dniu 2 lipca 2015 roku powód poinformował pozwanego drogą elektroniczną (wiadomość e-mail), iż z dniem 30 czerwca 2015 roku jego wierzytelność wynikająca z tytułu umowy pożyczki zawartej z (...) Sp. z o.o. stała się wierzytelnością przysługującą powodowej spółce.

(dowód: wiadomość e-mail z dnia 2 lipca 2015 roku – powiadomienie dłużnika o przelewie wierzytelności i wezwanie do zapłaty, k. 32)

Pismem z dnia 14 września 2015 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty zadłużenia wynikającego z umowy pożyczki o numerze (...) w łącznej kwocie 471,88 złotych (kwota pożyczki w wysokości 300 złotych, kwota odsetek w wysokości 36,88 złotych, kwota opłat windykacyjnych w wysokości 135 złotych) w terminie 5 dni od daty otrzymania pisma.

(dowód: pismo z dnia 14 września 2015 roku – przedsądowe wezwanie do zapłaty, k. 31)

Sąd zważył, co następuje:

W świetle ustalonych okoliczności faktycznych sprawy powództwo zasługiwało jedynie na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 339 § 1 k.p.c. jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny, o czym stanowi art. 339 § 1 k.p.c. Na mocy art. 339 § 2 k.p.c. wydając wyrok zaoczny, przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

W toku niniejszego procesu pozwany zachował postawę całkowicie bierną. Mimo prawidłowego zawiadomienia o terminie rozprawy, a mianowicie w trybie art. 139 § 1 k.p.c., nie stawił się na nią, nie złożył również odpowiedzi na pozew, choć takie uprawnienie zostało przewidziane w art. 207 § 1 k.p.c. W żaden sposób nie ustosunkował się do żądania pozwu, nie zakwestionował jego zasadności. A zatem wystąpiły przesłanki uzasadniające wydanie wyroku

zaocznego. Jednocześnie, w ocenie Sądu, nie zaszły żadne przesłanki negatywne, o których mowa w art. 340 k.p.c. Pozwany nie żądał przeprowadzenia rozprawy w swojej nieobecności, nie składał też ustnych i pisemnych wyjaśnień w sprawie.

Niezależnie od wynikającego z art. 339 § 2 k.p.c. domniemania prawdziwości twierdzeń powoda z rzeczywistym stanem rzeczy, Sąd ma każdorazowo obowiązek krytycznego ustosunkowania się do jego twierdzeń z punktu widzenia ich ewentualnej zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy. W przypadku wątpliwości w tym przedmiocie Sąd nie może wydać wyroku zaocznego, opierając się tylko na twierdzeniach powoda o okolicznościach faktycznych. Należy wówczas przeprowadzić postępowanie dowodowe w celu wyjaśnienia powstałych wątpliwości (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 1998r., sygn. akt I CKU 85/98; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1997r., sygn. akt I CKU 115/97).

Przytoczone w pozwie twierdzenia budziły wątpliwości Sądu co do wysokości dochodzonego roszczenia, wobec czego uznano za konieczne przeprowadzenie postępowania dowodowego, co ograniczyło się w zasadzie do dopuszczenia dowodu z dokumentów złożonych przez stronę powodową razem z pismem procesowym z dnia 19 stycznia 2016r.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że powód poprzez przedłożenie umowy spółki jawnej z dnia 10 lutego 2015 roku, a także załącznika nr (...) do umowy spółki jawnej, w którym to znajduje się wierzytelność wynikająca z umowy pożyczki numer (...) i inne dalsze dane pozwalające wierzytelność tę zidentyfikować, wykazał w sposób należyty nabycie wierzytelności dochodzonej pozwem, a tym samym swoją legitymację czynną.

Na podstawie zgromadzonych w aktach sprawy dokumentów nie budzi wątpliwości okoliczność, że poprzednika prawnego powoda i pozwanego łączyła umowa pożyczki, która pod względem prawnym stanowiła kredyt konsumencki zawierany na odległość w rozumieniu art. 5 pkt 13 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2011 roku, Nr 126, poz. 715) oraz art. 6 i następane ustawy z dnia 2 marca 2000 roku o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz.U. 2012, poz. 1225-t.j.). Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. W myśl natomiast art. 3 ust. 1 wspomnianej ustawy o kredycie konsumenckim przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki (art. 3 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy). Natomiast przez kredyt konsumencki zawierany na odległość rozumie się umowę o kredyt konsumencki zawieraną z konsumentem bez jednoczesnej obecności obu stron, przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość (art. 5 pkt 13 ww. ustawy).

Faktem jest, iż obowiązek zwrotu pożyczki zależy od wykonania przez dającego pożyczkę własnego zobowiązania. Powód, przedkładając dokument w postaci wyciągu z rachunku bankowego wykazał, że dający pożyczkę wykonał swoją część umowy poprzez przeniesienie na własność pozwanego określonej ilości pieniędzy. Z dokumentu tego wynika bezspornie, że w dniu 19 maja 2014 roku na rachunek podany przez pozwanego (rachunek, z którego pozwany uiścił opłatę rejestracyjną w wysokości 1,00 złotego) przelano kwotę 300 złotych, przy czym jako tytuł przelewu wskazano umowę pożyczki numer (...). Numer ten jest zgodny z numerem pożyczki określonym w formularzu „(...) w (...)”. W takiej zaś sytuacji powstaje obowiązek zwrotu pożyczki przez pozwanego jako biorącego pożyczkę. Brak jest natomiast dowodu wskazującego na zwrot pożyczki przez pozwanego. Pozwany, prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy, nie skorzystał z uprawnienia do złożenia odpowiedzi na pozew, w której mógłby zakwestionować twierdzenia strony powodowej. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dostarczył dowodów na wywiązanie się przez pożyczkobiorcę z warunków umowy, a zatem w tej sytuacji nie budzi wątpliwości, że na pozwanym ciąży obowiązek zwrotu kwoty pożyczki w wysokości 300 złotych. Wobec powyższego roszczenie strony powodowej w tym zakresie jest zasadne.

W ocenie Sądu, na uwzględnienie zasługiwało także roszczenie powoda w zakresie odsetek umownych za czas opóźnienia w spłacie pożyczki naliczanych przez stronę powodową zgodnie postanowieniami umowy pożyczki odnawialnej (...) w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Odsetki te zostały przez stronę powodową skapitalizowane za okres od dnia 19 czerwca 2014 roku do dnia 27 sierpnia 2015 roku. Stosownie bowiem do § 10 ust. 1 umowy pożyczki odnawialnej (...) pożyczkodawca w przypadku opóźnienia w spłacie pożyczki był uprawniony do naliczania odsetek za zwłokę w wysokości czterokrotnej wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Według wyliczeń dokonanych przez Sąd skapitalizowane odsetki, które poprzednik prawny powoda mógł naliczać w związku z brakiem zwrotu pożyczki, a więc za okres począwszy od dnia 19 czerwca 2014 roku do dnia wskazanego przez powoda, tj. 27 sierpnia 2015 roku, wynoszą 43,69 złote. Niemniej jednak Sąd jest związany żądaniem pozwu i nie może zasądzić ponad żądanie, o czym stanowi art. 321 § 1 k.p.c., a powód z tytułu skapitalizowanych odsetek umownych domagał się w niniejszym postępowaniu jedynie kwoty 35,40 złotych. Dlatego też jedynie taką kwotę Sąd mógł zasądzić na rzecz strony powodowej.

Wątpliwości Sądu budziła natomiast możliwość obciążenia pozwanego kosztami trzech wezwań do zapłaty, które kierowane były do niego po upływie odpowiednio 30, 60 i 90 dnia od upływu terminu spłaty pożyczki. Łączna kwota tychże wezwań wynosi 135 złotych, a więc aż 45% kwoty udzielonej pożyczki, zaś ich jednostkowa wysokość znacząco przekracza faktyczne koszty wykonania tych czynności, wynikające z zasad doświadczenia życiowego.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Ustawodawca wskazał w art. 385¹ § 3 k.c., że niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przyjętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Jednocześnie stosownie do art. 385¹ § 4 k.c. ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

Przy umowie pożyczki głównymi świadczeniami stron są: po stronie pożyczkodawcy udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony okres czasu, a ze strony pożyczkobiorcy, zwrot tych środków. Umowa pożyczki została przy tym ukształtowana w kodeksie cywilnym w taki sposób, że co do zasady może być zarówno umową odpłatną, jak i nieodpłatną. W przypadku zawarcia przez strony odpłatnej umowy pożyczki, wynagrodzenie pożyczkodawcy winno być wyraźnie określone w umowie. Zwyczajowo formę wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału stanowią odsetki, ewentualnie zapłata prowizji. Ustawodawca, aby przeciwdziałać ocenianemu negatywnie w świetle zasad współzycia społecznego zjawisku lichwy oraz aby chronić interesy słabszych uczestników obrotu gospodarczego, jakimi zazwyczaj są konsumenci, wprowadził przy tym do kodeksu cywilnego instytucję odsetek maksymalnych (art. 359 § 2¹ k.c.), których wysokość winna stanowić podstawowe odniesienie do oceny wysokości wynagrodzenia pożyczkodawcy ustalonego w umowie. Stopa tych odsetek nie pozwala podmiotom uprzywilejowanym, jakim zwykle w obrocie z konsumentami są pożyczkodawcy, na wykorzystywanie przymusowego położenia słabszej strony umowy. Odsetki, obok prowizji za udzielenie pożyczki, stanowią wynagrodzenie pożyczkodawcy za korzystanie przez kredytobiorcę z jego środków finansowych. Trzeba też podkreślić, że umowa pożyczki, sformułowana zgodnie z zasadami uczciwego i rzetelnego obrotu na rynku kapitałowym, powinna jasno określać, które opłaty i prowizje stanowią zysk pożyczkodawcy, a które są pobierane na pokrycie konkretnych kosztów ponoszonych przez niego w związku z zawartą umową i jej obsługą. Za niedozwolone klauzule umowne, w świetle art. 385¹ § 1 k.c., należy więc uznać te postanowienia umowne, które pod postacią opłaty pobieranej formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności, w rzeczywistości stanowią dla pożyczkodawcy źródło dodatkowego zysku, ukryte przed konsumentem, pozwalającego mu omijać przepisy dotyczące wysokości odsetek maksymalnych oraz niedopuszczalności kary umownej za niespełnienie świadczenia pieniężnego (art. art. 483 § 1 k.c.).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, trzeba stwierdzić, że postanowienia § 10 ust. 1 umowy pożyczki odnawialnej (...), jako nieuzgodnione indywidualnie z pozwanym i nakładające na niego rażąco wygórowane opłaty za wysłanie pism, jakimi są wezwania do zapłaty, znacząco przewyższające rzeczywiste koszty ich wysłania i nieprzewidujące jednocześnie możliwości pobierania takich opłat dla pożyczkobiorcy w przypadku wysyłania pism do pożyczkodawcy, jeśli realizowałby on umowę niezgodnie z jej treścią, są niedozwoloną klauzulą umowną. Opłaty te zostały ustalone w stałej zryczałtowanej kwocie, niezależnie od faktycznie poniesionych wydatków, przez co dochodzi do braku ekwiwalentności świadczeń stron umowy pożyczki i skutkuje bezpodstawnym wzbogaceniem się strony powodowej. Wprowadzenie opłat za wysyłanie wezwań do zapłaty w wysokościach wskazanych w umowie godziło w dobre i uczciwe praktyki kupieckie oraz z w sposób rażąco naruszało interes pozwanego jako konsumenta. W tym miejscu warto przytoczyć treść wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 kwietnia 2012 roku w sprawie XVII AmC 5533/11, w którym uznano za niedozwoloną klauzulę umowną zapis o następującej treści „ Za pisemne wezwanie pobiera się zryczałtowaną opłatę w kwocie 20 zł”.

Niezależnie od powyższego uznać należy, że zapisy § 10 ust. 1 umowy pożyczki odnawialnej (...) w zakresie, w jakim nakładają na pożyczkobiorcę obowiązek zapłaty kosztów wezwań do zapłaty w zryczałtowanej określonej w umowie wysokości, są niewątpliwie sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Opłaty windykacyjne określone w § 10 ust. 1 ww. umowy w świetle czynności nimi objętych są rażąco wygórowane. Co prawda wysokość tych kosztów została ustalona umową stron, to jednakże pamiętać należy, że swoboda umów nie pozostaje całkowicie dowolna i podlega pewnym ograniczeniom. Przywołać należy w tym kontekście treść przepisu art. 353⁽¹⁾ k.c., stosownie do którego treść lub cel stosunku prawnego ułożonego przez strony nie może sprzeciwiać się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Zdaniem Sądu, zapisy postanowień przedmiotowej umowy w zakresie opłat windykacyjnych sprzeczne są z zasadami współżycia społecznego i kształtują obowiązki drugiej strony umowy – pozwanego jako pożyczkobiorcy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. Określone bowiem przez stronę powodową koszty za pisemne wezwania do zapłaty w kwocie odpowiednio 35, 45 oraz 55 złotych nie mają jakiegokolwiek uzasadnienia i powiązania ekonomicznego z poniesionymi rzeczywistymi kosztami, a nadto nie przystają w żaden sposób do obowiązujących powszechnie w obrocie gospodarczym kosztów wskazanych czynności. Podniesione na etapie postępowania sądowego żądanie zapłaty związane z niewywiązaniem się kontrahenta z przyjętego na siebie zobowiązania ma na celu wyłącznie rekompensatę strat poniesionych przez drugą ze stron umowy i nie może prowadzić do uzyskania dodatkowych korzyści. Tymczasem określona w umowie wysokość opłat za czynności windykacyjne, jakimi były wezwania do zapłaty, ma na celu nie tylko pokrycie poniesionych ewentualnie przez stronę powodową z tego tytułu kosztów, ale także przysporzenie jej dodatkowych przychodów. Co więcej, trudno uznać za zasadne przerzucanie na klientów kosztów prowadzenia windykacji przedsądowej przez podmiot zajmujący się zawodowo udzielaniem pożyczek pieniężnych. Koszty takowe związane są z ryzykiem prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie świadczenia usług finansowych i winny być w kalkulowane przez przedsiębiorcę w poczet kosztów bieżącej działalności, a konieczność ich ponoszenia zabezpieczona w inny sposób niż bezpośrednio obciążanie nimi pożyczkobiorców po dniu wymagalności należności.

Nie można także nie zauważyć, iż ustalenie opłat za wysyłanie kolejnych wezwań do zapłaty następowało w sposób wzrastający, tj. w zależności od długości okresu jaki upłynął od terminu spłaty pożyczki. I tak po upływie 30 dni kalendarzowych od upływu terminu spłaty pożyczki koszt wezwania do zapłaty wynosił 35 złotych, po upływie 60 dni kalendarzowych od upływu terminu spłaty pożyczki – 45 złotych, natomiast po upływie 90 dni kalendarzowych od upływu terminu spłaty pożyczki – 55 złotych. Taki sposób ustalania opłat za wezwania do zapłaty – w ocenie Sądu – wskazuje, iż czynność ta powiązana była z wynagrodzeniem za czas opóźnienia w spłacie pożyczki i tym samym stanowiła obojętne przepisów o odsetkach maksymalnych. Bowiem to odsetki są wynagrodzeniem za czas korzystania z kapitału. Zgodnie z treścią art. 359 § 2¹ k.c., maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych (odsetki maksymalne). Tym samym przedmiotowe opłaty za wezwania do zapłaty, w oderwaniu od kosztów samej usługi, stawały się ukrytymi, wyższymi niż maksymalne, odsetkami od sumy pożyczonego kapitału. Postanowienie takie, jako zmierzające do obejścia prawa, jest nieważne na mocy przepisu art. 58 § 1 k.c.

Podsumowując powyższe rozważania, Sąd uznał za słuszne żądanie w zakresie kwoty 300 złotych (kwota kapitału), 35,40 złotych (skapitalizowanej kwoty odsetek umownych za opóźnienie naliczonych od kwoty niespłaconego kapitału od dnia 19 czerwca 2014 roku do dnia 27 sierpnia 2015 roku) oraz 30 złotych (tytułem kosztów przygotowania i wysłania trzech wezwań do zapłaty – z dnia 19 lipca 2014 roku, 18 sierpnia 2014 roku oraz 17 września 2014 roku).

Ostatnia kwota 30 złotych została wyliczona w oparciu o zasady doświadczenia życiowego i wiedzę powszechnie dostępną wynikającą choćby z działalności Sądu, która obejmuje m.in. doręczanie korespondencji. Poza tym zgodnie z cennikiem obowiązującym w Poczcie Polskiej usługa polegająca na dostarczeniu przesyłki poleconej priorytetowej wraz z potwierdzeniem odbioru kosztuje 7,50 złotych. Z akt sprawy nie wynika natomiast, aby po pierwsze powód wysłał do pozwanego wszystkie trzy pisma będące wezwaniami do zapłaty listem poleconym, po drugie, aby wezwania do zapłaty zostały wysłane w trybie priorytetowym, a po trzecie, aby pozwany potwierdził odbiór przesyłki, a są to elementy, które niewątpliwie podwyższają koszt dostarczenia jednej przesyłki. W ocenie Sądu ostateczny koszt sporządzenia wezwania do zapłaty nie może przekroczyć w realiach niniejszej sprawy kwoty 10 złotych (przy uwzględnieniu kartki papieru, kosztów osobowych oraz zakupu koperty). Ustalenie więc przez Sąd kosztu związanego z wysłaniem do pozwanego wezwań do zapłaty na poziomie 10 złotych za jedną przesyłkę zawiera w sobie rzeczywiste ponoszone w tym przedmiocie wydatki oraz koszty sporządzenia takich pism przez pracownika powodowej spółki, które – co istotne – nie są skomplikowane i czasochłonne oraz mają charakter sztamkowy.

Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 365,40 złotych na podstawie art.720 § 1 k.c. (vide: pkt I sentencji wyroku).

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu jako pozbawione usprawiedliwionych podstaw. Z jednej strony Sąd uznał, że postanowienia umowy pożyczki nakładające na pozwanego obowiązek uiszczenia kosztów wezwań do zapłaty w wysokości w niej określonej stanowią niedozwolone klauzule umowne, a z drugiej są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego ograniczającymi swobodę umów i w istocie zmierzają do obejścia prawa w zakresie przepisów o odsetkach maksymalnych (vide: pkt II sentencji wyroku).

O odsetkach od należności głównej Sąd orzekł na mocy § 10 ust. 1 umowy pożyczki odnawialnej (...) w zw. z art. 481 § 1 k.c., uwzględniając w tym zakresie żądanie pozwu. § 10 ust. 1 umowy pożyczki odnawialnej (...) stanowił, że w przypadku opóźnienia w spłacie pożyczki przewidywał możliwość naliczania odsetek za zwłokę w wysokości czterokrotnej wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Strony ustaliły zatem uprawnienie pożyczkodawcy do naliczania odsetek maksymalnych w rozumieniu art. 359 § 2⁽¹⁾ k.c. Zgodnie z treścią art. 359 § 2⁽¹⁾ k.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2015 roku, maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie mogła w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne). Stosownie natomiast do treści art. 481 § 2⁽¹⁾ k.c., dodanego do kodeksu cywilnego z dniem 1 stycznia 2016 roku przez art. 2 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 9 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, maksymalna wysokość odsetek za opóźnienie nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie (odsetki maksymalne za opóźnienie), przy czym zgodnie z treścią art. 481 § 2 k.c. wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie równa się sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Art. 56 ustawy z dnia 9 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw przewiduje, że do odsetek należnych za okres kończący się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Oznacza to tym samym, że od dnia 1 stycznia 2016 roku odsetki naliczane za opóźnienie w spełnieniu świadczenia, których wysokość została określona umownie, nie mogą być wyższe niż wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie.

O odsetkach od kwoty 30 złotych, zasądzonej na rzecz powoda tytułem opłat windykacyjnych, Sąd orzekł na mocy art. 481 § 1 i § 2 k.c., zgodnie z żądaniem pozwu. W myśl wskazanego przepisu jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i

choćby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Jednakże gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z art. 100 zd. 1 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

W niniejszym postępowaniu powód dochodził zapłaty kwoty 470,40 złotych, a ostatecznie utrzymał się z żądaniem w wysokości 365,40 złotych. Oznacza to, że powód wygrał proces w ok. 78% (365,40 złotych / 470,40 złotych x 100%), a pozwany – w ok. 22%.

W skład kosztów procesu poniesionych przez stronę powodową wchodzi: opłata sądowa od pozwu w kwocie 30 złotych, koszt zastępstwa procesowego w kwocie 60 złotych, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych oraz prowizja e-Card w wysokości 0,30 zł. Z kolei pozwany nie poniósł żadnych kosztów procesu.

Tym samym powodowi należy się zwrot 78% kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, czyli kwota 83,69 złotych. Taką właśnie kwotę zasądzono na jego rzecz od pozwanego tytułem zwrotu kosztów procesu (vide: pkt III sentencji wyroku).

O rygorze natychmiastowej wykonalności orzeczono na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. Zgodnie z przywołanym przepisem sąd z urzędu nada wyrokowi przy jego wydaniu rygor natychmiastowej wykonalności, jeżeli wyrok uwzględniający powództwo jest zaoczny. Rygor ten nadano również w zakresie zasądzonych kosztów procesu (vide: pkt IV sentencji wyroku).